

Bildande av naturreservatet Hedesundafjärden och upphävande av tidigare beslut i Heby kommun

Beslut

Länsstyrelsen förklarar med stöd av 7 kap. 4 § miljöbalken det område som markerats på bifogad karta, bilaga 1, som naturreservat.

Beslutet riktar sig till var och en, fastighetsägare och innehavare av särskild rätt, vars rättigheter att använda mark- och vattenområden inom reservatsområdet berörs.

För att uppnå och tillgodose syftet med naturreservatet beslutar länsstyrelsen med stöd av 7 kap. 5, 6 och 30 §§ miljöbalken samt 22 § första stycket förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. att nedan angivna föreskrifter ska gälla för naturreservatet.

Föreskrifter beslutade med stöd av 7 kap. 30 § miljöbalken och 22 § första stycket förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. träder i kraft den 5 februari 2026.

Naturreservatets namn ska vara Hedesundafjärden.

Länsstyrelsen fastställer i enlighet med 3 § förordningen (1998:1252) om områdes-skydd enligt miljöbalken m.m. bifogad skötselplan, bilaga 4, för naturreservatets långsiktiga vård.

Länsstyrelsen upphäver med stöd av 7 kap. 7 § första stycket miljöbalken det beslut som Länsstyrelsen har meddelat om bildande av naturreservatet Hedesundafjärden den 20 november 1998 (dnr 231-7068-96) när nu aktuellt beslut om bildande av naturreservat vinner laga kraft.

Syftet med naturreservatet

Syftet med naturreservatet är att bevara biologisk mångfald, vårda och bevara värdefulla naturmiljöer samt att skydda, återställa eller nyskapa värdefulla naturmiljöer eller livsmiljöer för skyddsvärda arter. Syftet är också att tillgodose behovet av områden för friluftslivet.

Det preciserade syftet med naturreservatet Hedesundafjärden är att:

- bevara ett våtmarkskomplex med värdefulla mossar, översvämningspåverkade kärr och strandskogar samt naturskogspartier med dess flora och fauna och naturliga successioner,
- bevara limniska miljöer och översvämningspräglade strandmiljöer i och i anslutning till Dalälven,
- vårda, bevara och återställa älvängar, svämlövskogar och lövrika sumpskogar,
- skydda och återställa lövrika skogar och barrblandskogar till naturskogskaraktär,
- nyskapa livsmiljöer för fåglar, vedlevande insekter, mossor och lavar,
- bidra till att gynnsam bevarandestatus uppnås på biogeografisk nivå för utpekade livsmiljötyper och arter enligt art- och habitatdirektivet och fågeldirektivet,
- inom ramen för bevarandet av biologisk mångfald och naturmiljöer tillgodose behovet av områden för friluftsliv och forskning.

Syftet ska uppnås genom att inte tillåta skogsbruk eller exploaterande verksamheter. Hydrologin i området återställs genom att diken läggs igen. Svämängar och översvämningskärr restaureras och hävdas med slätter. Svämskogar och lövrika skogar restaureras genom röjning, fällning/huggning eller ringbarkning av gran. Livsmiljöer för hotade och missgynnade arter bevaras och förstärks genom att andelen löv och död ved ökar i reservatet.

Utvecklingsmarker restaureras mot lövrika skogar och barrblandskogar med naturskogskaraktär genom bränning och naturvårdsinriktade huggningar.

Allmänhetens möjligheter att besöka området underlättas med enkla anordningar.

Skälen för beslutet

Prioriterade bevarandevärden

Naturresevatets prioriterade bevarandevärden och därmed skälen för beslutet utgörs av ett våtmarkskomplex med väl utbildade våtmarkstyper som högmossar, skogsbevuxen myr, sumpskog och kärr samt livsmiljötyperna svämäng, svämlövskog och äldre naturskogsartad barrblandskog. Även limniska miljöer i Dalälven är prioriterade bevarandevärden i resevatet.

Översvämningar och översvämningsspräglade stränder, våtmarker och skogar är prioriterade funktioner och strukturer. Hävdpräglad vegetation i svämängar och översvämningsskärr, lövträd, solexponerade gamla tallar, solitära ekar och död ved är också prioriterade strukturer. Ett flertal skyddsvärda arter och artgrupper är knutna till de prioriterade livsmiljötyperna och strukturerna, till exempel hackspettar och andra skogslevande fåglar, epifytiska lavar, vedlevande mossor och insekter samt kärleväxter i våtmarker och översvämningssmiljöer.

Bland de prioriterade bevarandevärdena finns också de livsmiljötyper och arter enligt art- och habitatdirektivet som ingår i Natura-2000 områdena Pellesberget SCI SE0210367, Hedesundafjärden SPA SE0210366.

Föreskrifter

A. Föreskrifter om inskränkningar i rätten att använda mark- och vattenområden (enligt 7 kap 5 § andra stycket miljöbalken)

Utöver föreskrifter och förbud i lagar och andra författningar är det förbjudet att:

1. utföra skogsbruksåtgärder, såsom att avverka, röja, så, plantera, markbereda, bryta stubbar eller upparbeta vindfällan, eller på annat sätt skada eller föra bort levande eller döda träd eller buskar med undantag för att

- fälla enstaka träd eller kapa grenar som kan utgöra fara för människor, byggnad eller anordning efter överenskommelse med förvaltaren av reservatet,
 - röja i befintliga skjutgator i anslutning till jaktpass/jakttorn markerade på karta, bilaga 2,
 - röja intill bryggor, båtplatser och båtuppläggningsplatser,
2. röja, klippa eller bedriva täkt av alger, vass eller annan vattenvegetation med undantag för att
- röja eller klippa vass och annan vattenvegetation intill bryggor, båtplatser och båtuppläggningsplatser,
3. uppföra byggnad, torn, mast, vindkraftverk eller anlägga väg, uppställningsplats för fordon, skjutbana, stig, spång, stängsel, brygga, båtplats, båtuppläggningsplats, bro, pir, kaj eller annan anläggning eller anordning med undantag för att
- anordna livräddningsutrustning,
4. anlägga mark- eller luftledning eller ledning eller rör i vatten eller på botten,
5. förändra reservatsområdets topografi, batymetri, hydrologi, yt- eller dräneringsförhållanden, såsom att bedriva täkt, gräva, spränga, muddra, schakta, fylla ut, borra, dämna, dika, markavvattna, dränera, underhållsrensa dike eller på annat sätt föra bort vatten med undantag för att
- utföra befintlig tillståndsgiven vattenverksamhet inklusive markavvattning och muddring,
 - underhålla diken för vilka länsstyrelsen lämnat tillstånd enligt föreskrift A15,
6. anordna upplag, deponera eller dumpa,
7. framföra motordrivet fordon med undantag för att
- köra på allmän väg och enkel körväg markerade på karta, bilaga 2,
 - köra vid uttransport av fälld älg, hjort, vildsvin eller björn under förutsättning att skador eller bestående körspår inte uppstår,

8. använda kemiska eller biologiska bekämpningsmedel,
9. tillföra kalk eller växtnäringsämnen,
10. sätta upp eller upplåta plats för skylt eller liknande med undantag för att
 - sätta upp vägskyltar, sjömärken och att skylta ledningar,
 - i samband med jakt sätta upp skyltar, snitslar eller andra markeringar,
11. sätta upp saltsten, anlägga åtel eller utfodra vilt med undantag för att
 - anlägga åtelplats för vilken Länsstyrelsen lämnat tillstånd enligt föreskrift A16,
12. så eller inplantera växt-, svamp eller djurart,
13. upplåta plats för camping, orienteringstävling eller liknande arrangemang, uppställning av husvagn, släpvagn eller motordrivet fordon,
14. bedriva jakt på fågel,

Det är förbjudet att utan länsstyrelsens tillstånd:

15. underhålla befintliga diken om det behövs för att undvika försumpning eller skada på mark utanför reservatet. För diken som omfattas av befintlig tillståndsgiven vattenverksamhet, inklusive markavvattning och muddring, behövs inget tillstånd,
16. anlägga åtelplats för jakt efter vildsvin,
17. ändra eller utföra till- eller påbyggnad av befintlig byggnad eller anläggning,
18. anlägga sjösäkerhetsanordningar.

Undantag från föreskrifter under A

Föreskrifterna under A ovan ska inte utgöra hinder för att:

- a) förvaltaren av naturreservatet, eller den som förvaltaren uppdrar åt, genomför de åtgärder som behövs för att

tillgodose syftet med naturreservatet och som framgår av föreskrifterna under B nedan,

- b) genomföra undersökningar som inte skadar bevarandevärdena. För sådana undersökningar krävs dock länsstyrelsens tillstånd,
- c) personal inom polisen, sjukvården eller räddningstjänsten vid insatser använder motordrivet fordon samt vid behov vidtar andra åtgärder. Anmälan ska om möjligt göras till länsstyrelsen i förväg, annars snarast efter genomförandet,
- d) underhålla vägområde tillhörande allmän väg markerad på karta, bilaga 2, inklusive diken och andra väganordningar,
- e) underhålla enkel körväg markerad på karta, bilaga 2,
- f) underhålla befintlig järnvägsbank,
- g) innehavare av befintliga ledningsrätter och servitut utövar sin särskilda rätt,
- h) underhålla befintliga sjösäkerhetsanordningar, jaktorn och fritidshus med tillhörande tomtplats.

B. Föreskrifter om vad ägare och innehavare av särskild rätt till fastighet förpliktas att tåla (enligt 7 kap 6 § miljöbalken)

Ägare och innehavare av särskild rätt ska tåla att följande anordningar uppförs och att följande åtgärder genomförs:

1. utmärkning av naturreservatets gränser,
2. uppsättning och underhåll av informationsskyltar,
3. anläggande och underhåll av stigar, spänger, sittbänkar och bord,
4. i anslutning anordningar och anläggningar för friluftslivet genomföra åtgärder som till exempel fällning av träd, röjning av sly och klippning av gräs och vass,
5. naturvårdsinriktad röjning, luckhuggning, frihuggning, trädfällning, ringbarkning, slätter, fräsning, vassröjning/vassklippning, veteranisering och uppräckning av träd, buskar och sly,

6. betesdrift/skogsbete med nödvändiga åtgärder såsom uppsättning och underhåll av stängsel,
7. slätter med tillhörande åtgärder för att kunna genomföra åtgärden såsom tuv- och stubbröjning samt iordningställande och underhåll av skötselvägar. Skötselvägarna ska iordningställas på ett sätt som inte har en betydande negativ påverkan på reservatets prioriterade bevarandevärden,
8. naturvårdsbränning med tillhörande åtgärder för att kunna genomföra åtgärden,
9. igenläggning av diken, uppförande av dämmen eller borttagande av invallningar på ett sätt som inte försumpar eller skadar mark utanför reservatet, med undantag för diken som omfattas av befintlig tillståndsgiven vattenverksamhet inklusive markavvattning,
10. biotopvårdande åtgärder i vattendrag,
11. tillfälliga upplag i samband med reservatets skötsel,
12. utfodring av fågel som stödåtgärd för hotad eller missgynnad art,
13. mekanisk bekämpning av invasiva eller för området främmande arter,
14. åtgärder i syfte att begränsa eller förhindra angrepp av åttatandad granbarkborre, som kan hota prioriterade bevarandevärden, genom utläggning av fångstvirke, fällning och barkning av angripna granar, rotkapning och barkning av vindfällda granar. Inga granar ska föras ut ur naturreservatet, med undantag för eventuellt infört fångstvirke,
15. jakt på mink, räv och mårddhund efter samråd med jakträttsinnehavaren,
16. undersökning av mark, vegetation, djurliv och andra naturförhållanden samt insamling av nödvändigt bestämningsmaterial.

C. Ordningsföreskrifter om rätten att färdas och vistas och om ordningen i övrigt inom naturreservatet (enligt 7 kap 30 § miljöbalken och 22 § förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken m.m.)

Utöver föreskrifter och förbud i lagar och andra författningar är det förbjudet att:

1. bryta kvistar, fälla eller på annat sätt skada levande eller döda träd eller buskar,
2. samla in mossor, svampar eller lavar med undantag för att samla in enstaka exemplar för artbestämning eller plocka matsvamp,
3. samla in insekter eller andra ryggradslösa djur med undantag för att samla in enstaka individer för artbestämning,
4. framföra motordrivet fordon annat än på allmän väg,
5. framföra motorbåt med högre hastighet än 12 knop,
6. ställa upp motordrivet fordon, husvagn eller släpvagn eller liknande,
7. sätta upp tavla, skylt, affisch, markering eller permanent snitsla spår,
8. elda eller grilla. Friluftskök får dock användas,
9. använda området för lägerverksamhet, större organiserade tränings-, tävlings- eller övningsändamål eller motsvarande.

Undantag från föreskrifter under C

Föreskrifterna under C ovan ska inte utgöra hinder för att:

- a) genomföra undersökningar som inte skadar bevarandevärdena. För sådana undersökningar krävs dock länsstyrelsens tillstånd.

Uppgifter om naturreservatet

Naturreservatets namn	Hedesundafjärden
NVR-id	2001900
Kommun	Heby
Socken	Nora
Natura 2000-områden som berörs	Pellesberget SCI SE0210367, Hedesundafjärden SPA SE0210366
Lägesbeskrivning	Ca 5 km ostsydost om Gysinge
Naturgeografisk region	26 Skogsslätten norr om limes
Huvudsaklig Objektkategori	SM, Skogs-/myrmosaik
IUCN-kategori	Ia, Strikt naturreservat (Strict Nature Reserve)
Berörda fastigheter	Heby Sälja 3:4, 3:9, 1:2, 2:2, 3:2 Ej fullständigt redovisad fastighet, 0331: SÄLJA: SAMF:1, gemensam ägovidd. Järnvägslagfart
Fastighetsanknutna rättigheter	Servitut Tele (0381-02/75.1)
Nyttjanderätter	Bostadsarrenden på fastigheten Heby Sälja 3:9. Dnr 512-2353-2013, 512-2935-2013, 512-2729-2013, 512-2731-2013, 512-2356-2013, 512-168-2010 Jakträtter på fastigheten Heby Sälja 3:9. Dnr 512-6926-2009, 512-6928-2009, 512-6927-2009, 512-6710-2022, 512-6726-2022, 512-6755-21
Markavvattningsföretag som berör reservatsområdet	Kerstinbo-Sälja inv Kerstinbo-Skärsjö df

Markägarkategorier	Staten och enskilda
Förvaltare	Länsstyrelsen Uppsala län
Areal	930.8 hektar varav ca 350 hektar vattenareal

Beskrivning av naturreservatet

Naturreservatet är beläget i det flacka Nedre Dalälvsområdet OSO om Gysinge och gränsar i uppströmsdelen till Färnebofjärdens nationalpark och i norr mot Gysinge naturreservat i Gävleborgs län.

Reservatets läge framgår av översiktskarta, bilaga 3.

Området utgörs huvudsakligen av flacka marker som har präglats av Dalälvens vattenståndsvariationer. Detta har gett upphov till flera ur naturvårdssynpunkt intressanta livsmiljötyper som översvänningsängar, översvänningslövskogar och sumpskogar.

Naturreservatet består huvudsakligen av tre större landområden. Reservatets västra del utgörs till stor del av igenväxande översvänningsängar där videbuskage och yngre björk dominerar. Utmed älven finns fortfarande mindre partier med relativt öppna översvänningsängar vilka huvudsakligen domineras av grenrör och olika starrarter. Även om dessa inte är hävdade på senare tid ger de ändå en bild av hur öppet landskapet tidigare var kring älven. Stor del av den västra delen utgörs också av skogsmark som huvudsakligen växer på moränmark. Främst är det grandominerade barrblandskogar av olika ålder men även rena lövskogs bestånd förekommer också. Asp och björk dominerar i lövskogsområdena. Ädla lövträd som alm och ask förekommer i fuktigare partier, så även klibbal. På lövträdsstammarna växer en del intressanta lavar som bårdlav, skinnlav och vulkanlav. I området finns ett antal äldre ekar. På dessa har ett flertal intressanta lavar hittats som till exempel gul pudrad spiklav, rosa skärelav samt rödbrun knappnålslav. Även parknål, som är en relativt ovanlig lav har hittats på en av ekarna.

Den centrala delen utgörs till större delen av en högmosse. Högmossen är huvudsakligen glest bevuxen med tall men centralt finns ett mer eller mindre öppet mosseplan. Mossen kantas i väster av yngre barrskog. Utmed den södra och östra delen av mossen växer det huvudsakligen yngre blandskog som till stor del är sumpskogsartad. Här växer bland annat sumpviol i några glesare

sumpskogar. Öster om mossen, vid strandkanten står några grova gamla tallar med spår av den ovanliga skalbaggen reliktböck.

Det östra området utgörs huvudsakligen av översvämningsängar som huvudsakligen domineras av olika starr- och fräkenarter. Här översvämmas ängarna regelbundet vilket medför att de till stor del fortfarande är förhållandevis öppna. På moränryggarna som ligger insprängda mellan översvämningsängarna växer huvudsakligen naturskogsartad barrblandskog, bitvis med god tillgång på död ved. I kanterna och i sänkor växer asp- och aldominerade bestånd. På lövträden är arter som aspgelélav, korallblylav och skinnlav funna.

Vattenområdet som ingår i naturreservatet utgörs huvudsakligen av en del av Hedesundafjärden i Dalälven.

En mer detaljerad beskrivning av naturreservatet finns i skötselplanen, bilaga 4.

Länsstyrelsens bedömningar

Upphävande av tidigare beslut

Naturreservatet Hedesundafjärden bildades den 20 november 1998 (dnr 231-7068-96). Beslutet om att bilda naturreservatet fattades med stöd av 7 § naturvårdslagen (1964:822).

Enligt 4 § lagen (1998:811) om införande av miljöbalken ska föreskrifter som meddelats med stöd av naturvårdslagen, och som gällde vid miljöbalkens ikraftträdande, anses meddelade med stöd av motsvarande bestämmelser i miljöbalken, i detta fall 7 kap. 5–6 och 30 §§.

Länsstyrelsen får enligt 7 kap. 7 § första stycket miljöbalken helt eller delvis upphäva beslut som den har meddelat enligt 7 kap. 4–6 §§ miljöbalken om det finns synnerliga skäl. För att upphäva eller ändra ordningsföreskrifter beslutade enligt 7 kap. 30 § miljöbalken krävs inte synnerliga skäl. Synnerliga skäl kan tex anses finnas när beslutet ersätts av ett annat beslut som innebär motsvarande eller starkare områdesskydd, eller om en föreskrift inte längre behövs för att uppnå syftet med reservatet. I 7 kap. 7 § fjärde stycket miljöbalken anges att upphävande endast får ske om intrånget i naturvärden kompenseras.

Länsstyrelsen anser att syfte och föreskrifter i beslutet från 1998 behöver kompletteras och ändras för att ge reservatsområdet ett

ändamålsenligt skydd som stärker områdets prioriterade bevarandevärden och möjliggör en ändamålsenlig skötsel. Genom det här beslutet sker ett antal ändringar i föreskrifterna och i syftet. En sammanställning av ändringar redovisas nedan.

Länsstyrelsen bedömer att naturreservatet genom detta beslut har ett motsvarande skydd, och i vissa avseenden ett stärkt skydd, gentemot det ursprungliga beslutet. Mot bakgrund av ovanstående bedömer länsstyrelsen att synnerliga skäl föreligger för att med stöd av 7 kap. 7 § miljöbalken upphäva tidigare beslut gällande naturreservatet Hedesundafjärden och ersätta det med föreliggande beslut. Länsstyrelsen bedömer att något intrång i reservatets naturvärden inte görs och att kompensation enligt 7 kap. 7 § fjärde stycket miljöbalken därmed inte behövs.

Sammanställning av ändringar jämfört med beslutet från 1998

Syftet

Syftet kompletteras med bevarande av limniska miljöer och att reservatet ska bidra till gynnsam bevarandestatus på biogeografisk nivå för utpekade livsmiljötyper och arter enligt art- och habitatdirektivet och fågeldirektivet. Syftet kompletteras också med att vårda, återställa och nyskapa av naturmiljöer och livsmiljöer för bland annat fåglar. Syftet kompletteras även med bevarande av ett område för friluftslivet.

A-föreskrifter

Förbudet mot att ändra eller utföra till- eller påbyggnad av befintlig byggnad eller anläggning har ersatts med förbud utan Länsstyrelsens tillstånd för sådana åtgärder. Länsstyrelsen bedömer att det tidigare totalförbudet gick längre än vad som krävs för att uppnå syftet med reservatet.

Undantag har införts för att anordna livräddningsutrustning. Möjlighet har införts att söka tillstånd för att anlägga sjösäkerhetsanordningar.

Förbud har införts mot att anlägga ledning eller rör i vatten eller på botten samt mot att deponera (på land) eller dumpa (i vatten).

Beslutet har kompletterats med förbud mot att markavvattna, dränera eller på annat sätt föra bort vatten. Möjligheten att underhålla vissa diken efter samråd med Länsstyrelsen har ersatts med förbud utan Länsstyrelsens tillstånd för sådana åtgärder, om

det behövs för att undvika försumpning eller skada på mark utanför reservatet. Undantag har gjorts för befintlig tillståndsgiven vattenverksamhet inklusive markavvattning och muddring.

Undantag har gjorts för att röja intill bryggor, båtplatser och båtuppläggningsplatser. Undantag har även införts för att fälla enstaka träd eller kapa grenar som kan utgöra fara för människor, byggnad eller anordning efter överenskommelse med förvaltaren av reservatet. Länsstyrelsen bedömer att undantagen är ett förtydligande av det befintliga undantaget om att underhålla fritidshus och tillhörande tomtplats och att det inte kommer att påverka reservatets värden negativt. Undantag har också gjorts för att underhålla befintliga jakttorn och sjösäkerhetsanordningar.

För att förtydliga var man får köra har föreskriften om förbud mot att använda motordrivet fordon i terrängen formulerats om så att det är förbjudet att använda motordrivet fordon med undantag för vissa vägar utmarkerade på karta. Det tidigare undantaget för utförsel av fälld älg har ersatts och kompletterats med ett undantag för att köra vid uttransport av fälld älg, hjort, vildsvin eller björn under förutsättning att inga skador eller bestående körspår uppstår.

Undantag har införts för att sätta upp sjömärken och skylta ledningar samt att skylta i samband med jakt.

Förbud har införts mot att sätta upp saltsten, anlägga åtel eller utfodra vilt med undantag för möjlighet att söka tillstånd att anlägga åtelplats för jakt efter vildsvin.

Förbud har införts mot att klippa, röja eller bedriva täkt av vattenvegetation med undantag för intill bryggor, båtplatser och båtuppläggningsplatser.

Undantag har infört för åtgärder i samband med räddningsinsatser samt för innehavare av befintliga ledningsrätter och servitut att utöva sin särskilda rätt. Möjlighet har införts att efter tillstånd genomföra undersökningar som inte skadar bevarandevärdena.

Undantaget för att åtgärda vad som behövs för att tillgodose ändamålet med reservatet och som anges i fastställd skötselplan har tagits bort och ersatts med B-föreskrifter, se nedan.

B-föreskrifter

Förvaltarens rätt att göra åtgärder i reservatet har kompletterats jämfört med skötselplanen i beslutet 1998 med rätt anlägga och

underhålla vissa friluftsanordningar, utföra naturvårdande skötsel som till exempel slåtter, lägga igen diken, bekämpa invasiva och för området främmande arter, förhindra eller begränsa angrepp av granbarkborre, jaga mink, räv och mårhund samt att utföra undersökningar av naturförhållanden.

C-föreskrifter

Förbuden mot att medföra okopplad hund och att störa djurlivet har tagits bort. Länsstyrelsen bedömer att detta regleras i tillräcklig omfattning i annan lagstiftning. Förbuden mot att tälta, rida och cykla har tagits bort. Länsstyrelsen anser att allemansrättsliga riktlinjer är tillräckliga för att uppfylla syftet med naturreservatet. Jämfört med remissversionen har förbud att elda och grilla lagts till, i linje med det tidigare beslutet där det var förbjudet att elda. Föreskriften har förtydligats så att det framgår att det är tillåtet att använda friluftskök.

Förbud mot att ställa upp motordrivet fordon, husvagn, släpvagn eller liknande införs. Möjlighet har införts att efter tillstånd genomföra undersökningar som inte skadar bevarandevärdena.

Övrigt

En del föreskrifter byter formulering och exemplen ändras för att förtydliga eller modernisera beslutet, men behåller samma innebörd som i tidigare beslut.

Bevarandevärden

Hedesundafjärden utgör ett ur naturvårdssynpunkt mycket värdefullt område med flera nationellt ovanliga naturtyper som hyser en mångfald av växt- och djurarter. Området är också geovetenskapligt intressant genom ett väl utvecklat deltaområde och väl utbildade våtmarkstyper. Området har vissa värden för friluftslivet, främst genom möjligheten att vandra genom området och uppleva naturen och närheten till Dalälven.

De största hoten mot områdets bevarandevärden är skogsbruk och markavvattning. Brist på tillräckliga översvämningar är också ett hot som innebär att naturtyperna långsamt försämras bland annat genom igenväxning med gran, minskad andel lövträd och brist på död ved och andra strukturer i strandnära skogar samt igenväxning av öppna svämningar och översvämningsskärr.

Gran behöver huggas bort eller ringbarkas för att behålla områdets lövrika strandnära skogar. Död ved behöver skapas för att gynna reservatets prioriterade arter. Äldre lövträd och tallar behöver friställas. Svämängar och översvänningskärr behöver röjas och slåss för att behålla dess öppna miljöerna och typiska vegetation. Utvecklingsmarker behöver restaureras bland annat genom naturvårdshuggningar och bränning för att stärka reservatets naturvärden knutna till lövrika skogar och naturskogsliknande barrblandskogar. Allmänhetens möjlighet att uppleva området behöver underlättas och kanaliseras genom enkla anordningar.

Objektet ingår i den skogliga värdetrakten Dalälven, i vilken granskog, triviallövskog och ädellövskog är de huvudsakliga värdena (*Strategi för formellt skydd av skog i Uppsala län 2006*). Svämlövnaturskogar och triviallövskog med ädellövinslag är särskilt prioriterade i värdetrakten (*Grön infrastruktur i Uppsala län, 2019*). Hela naturreservatet är utpekade enligt 7 kap. 28 § miljöbalken för att ingå i EU:s nätverk för skyddade områden, Natura 2000. Området är utpekade enligt både Art- och habitatdirektivet (SCI-område) och enligt Fågeldirektivet (SPA-område). Reservatet ingår i Ramsarområdet Färnebofjärden.

Natura 2000-områden och värdekärnor i värdetrakter ska vara prioriterade för skydd enligt *Nationell strategi för formellt skydd av skog* (reviderad 2017). Hedesundafjärden innehåller den enligt samma strategi prioriterade skogstypen triviallövskog med ädellövinslag. Området innefattar även naturtypen Dalälvens svämmiljöer som är en särskilt utpekad ansvarsnaturtyp i Uppsala län.

Länsstyrelsen bedömer att revideringen av beslutet om naturreservatet Hedesundafjärden följer gällande riktlinjer för prioritering av naturreservatsskydd och Sveriges internationella åtaganden om skydd av biologisk mångfald.

Hushållning med mark- och vattenområden

Naturreservatet berör ett område som är av riksintresse för naturvärden och friluftslivet enligt 3 kap. 6 § miljöbalken. Sådana områden ska skyddas mot åtgärder som påtagligt kan skada naturmiljön. Reservatet ingår också i ett område av riksintresse för rörligt friluftsliv enligt 4 kap. 1 och 2 §§ miljöbalken och i ett område av riksintresse för skyddade vattendrag enligt 4 kap 6§. Delar av naturreservatet är också i egenskap av Natura 2000-område utpekade som riksintresse enligt 4 kap. 1 och 8 §§ miljöbalken.

Länsstyrelsen bedömer att beslutet är förenligt med en från allmän synpunkt lämplig användning av mark- och vattenresurserna.

Översiktsplan

Området är utpekad som ett område med formellt skydd av naturmiljön i översiktsplanen för Heby kommun. Länsstyrelsen bedömer att beslutet är förenligt med den för området gällande kommunala översiktsplanen.

Miljökvalitetsmål

Länsstyrelsen bedömer att beslutet är förenligt med de av riksdag och regering beslutade miljökvalitetsmålen. Genom ett långsiktigt skydd bidrar beslutet till att uppfylla miljökvalitetsmålen Myllrande våtmarker, Levande skogar, Levande sjöar och vattendrag och Ett rikt växt- och djurliv.

Friluftslivsmål

Länsstyrelsen bedömer att beslutet bidrar till att uppfylla flera av de av regeringen beslutade friluftslivsmålen, främst målen Tillgång till natur för friluftsliv och Skyddade områden som resurs för friluftslivet.

Intresseprövning

Länsstyrelsen har i enlighet med 7 kap. 25 § miljöbalken prövat och funnit att inskränkningarna i enskilds rätt att använda mark eller vatten inte går längre än som krävs för att syftet med skyddet ska tillgodoses.

Konsekvensutredning

I enlighet med vad som sägs i 3 och 4 §§ förordningen (2024:183) om konsekvensutredningar, bedömer länsstyrelsen att föreskrifterna enligt 7 kap. 30 § miljöbalken och 22 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. innebär så begränsade kostnadsmässiga och andra konsekvenser att det saknas skäl för en konsekvensutredning av regelgivningen.

Redogörelse för ärendet

Hedesundafjärden inrättades som naturreservat 1998. Huvudsyftet med reservatsbildningen var att bevara ett våtmarkskomplex med värdefulla mossar, översvämningpåverkade kärr och strandskogar

samt naturskogspartier med dess flora och fauna och naturliga successioner. Syftet var även att främja forskning inom ramen för huvudsyftet. En ny skötselplan fastställdes 2009.

Hedesundafjärden överlappar med Natura 2000-områdena Pellesberget (SCI/SAC) Hedesundafjärden (SPA). En gemensam bevarandeplan för Natura 2000-områdena fastställdes 2011, planen reviderades 2017. I den reviderade bevarandeplanen tas revidering av reservatsbeslut och skötselplan upp som en prioriterad bevarandeåtgärd.

I samband med skötselinsatser i området uppmärksammade Länsstyrelsen som förvaltare att det saknades tydliga föreskrifter enligt 7 kap 6 § miljöbalken om vad ägare och innehavare av särskild rätt till fastighet förpliktas att tåla.

I samband med ett regeringsuppdrag under 2021 om att revidera bevarandeplaner som berörs av NAP (Nationell Omprövning av Vattenkraften) uppmärksammades att naturreservatet saknar syfte, föreskrifter och sköselförslag för limniska miljöer i Dalälven.

För att stärka områdets bevarandevärden och ge reservatsområdet ett ändamålsenligt skydd påbörjades under 2023 en revidering av reservatsbeslutet från 1998.

Avtal om ersättning

Köp och avtal om intrångsersättning för aktuella delar av fastigheterna har tecknats i samband med reservatsbildningen 1998.

Inmätning av reservatsgräns

Reservatsområdet har mätts in i samband med reservatsbildningen 1998.

Samråd och remittering

Samråd har enligt 26 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. ägt rum med Naturvårdsverket och Havs- och vattenmyndigheten, samt enligt 25 och 25a §§ samma förordning med Heby kommun och Skogsstyrelsen.

Markägare och andra sakägare har, enligt 24 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m., under november 2024 förelagts att inom en tid av 5 veckor yttra sig över förslag till beslut om bildande av naturreservatet. Sakägare har

delgivits föreläggandet genom kungörelsedelgivning. Förslaget till beslut har dessutom remitterats till berörda myndigheter och organisationer.

Synpunkter på förslaget till beslut och länsstyrelsens bemötande av inkomna synpunkter

Remissyttranden utan erinran mot beslut om bildande av naturreservatet har inkommit från Skogsstyrelsen, Försvarmakten, Vattenfall eldistribution AB, Naturskyddsföreningen Heby och Heby kommun. SGU avstår från att yttra sig.

Skanova (Telia Company) AB önskar behålla befintliga teleanläggningar i nuvarande läge och framför att de behöver ha möjlighet att underhålla dem.

Länsstyrelsens bemötande Reservatsbeslutet utgör inget hinder för befintliga ledningar. I reservatsbeslutet finns ett undantag för ledningsrättsinnehavare och servitutsinnehavare att utöva sin särskilda rätt, vilket möjliggör underhåll.

 önskar att den markerade stigen längs Dalälvens strand leds om så att den inte direkt påverkar privata fritidsbostäder på arrendemark. De undrar också om underhåll av körvägen fram till fritidshusen kan ingå i skötselplanen eftersom den delas med allmänheten genom den upplåtna vandringsleden.

Länsstyrelsens bemötande Länsstyrelsen justerar stigdragningen på bilaga 4.2 så att den tar hänsyn till arrendetomterna. Länsstyrelsen anser att frågan om fördelning av kostnader och ansvar för vägunderhåll ska hanteras inom ramen för arrendeaftalen och inte i reservatbeslut och skötselplan.

Trafikverket anser att väg 56 med tillhörande vägområde behöver tas bort från naturreservatet för att inte drift- och underhållsåtgärder ska förhindras och därmed påverka riksintresset negativt.

Länsstyrelsens bemötande Hedesundafjärden har varit naturreservat sedan 1998 med samma geografiska avgränsning, inklusive väg 56. Reservatsbeslutet utgör inget hinder för drift- och underhållsåtgärder av befintlig väg. Undantag d från A-föreskrifterna tillåter underhåll av vägområde tillhörande allmän väg, inklusive diken och andra väganordningar. Den nu aktuella revideringen görs i syfte att möjliggöra en ändamålsenlig skötsel av

reservatets bevarandevärden. Det har inte varit aktuellt att upphäva någon del av reservatet.

██████████ anser att Staten och statens representanter bör agera så att angrepp från granbarkborre stoppas.

Länsstyrelsens bemötande Föreskrift B 14 ger förvaltaren möjlighet att utföra åtgärder för att stoppa granbarkborreangrepp, om angreppen hotar prioriterade bevarandevärden.

Kungörelse

Beslutet kungörs i Uppsala läns författningssamling. Kungörelse införs även i ortstidningarna Upsala Nya Tidning och Sala Allehanda Östra länstidningen.

Upplysningar

Föreskrifterna under C ovan, enligt 7 kap. 30 § miljöbalken om rätten att färdas, vistas och om ordningen i övrigt inom naturreservatet, gäller omedelbart även om de överklagas.

Den som vill göra anspråk på ersättning eller kräva inlösen av fastighet ska väcka talan hos mark- och miljödomstolen mot staten inom ett år från det att beslutet på vilket anspråket grundas har vunnit laga kraft vid påföljd att rätten till ersättning eller inlösen annars går förlorad.

Länsstyrelsen kan meddela dispens från föreskrifter om det finns särskilda skäl och om det är förenligt med förbudets eller föreskriftens syfte.

Länsstyrelsen Uppsala län är förvaltare av naturreservatet.

I 2 kap. 8 § miljötillsynsförordningen (2011:13) anges bland annat att länsstyrelsen ansvarar för tillsynen i fråga om naturreservat. Ansvar kan enligt 29 kap. 2 och 2a §§ miljöbalken utdömas för brott mot områdesskydd och förseelse mot områdesskydd. Har någon vidtagit åtgärd i strid mot meddelad föreskrift, kan länsstyrelsen enligt 26 kap. 9 och 14 §§ miljöbalken vid vite förelägga om rättelse.

I 4 § skogsvårdslagen (1979:429) anges bland annat att bestämmelser i denna lag eller med stöd av lagen meddelade föreskrifter inte ska tillämpas i den mån vad där sägs strider mot föreskrifter för naturreservatet. Det innebär till exempel att eventuella vindfällen och stormskadad skog lämnas orörda.

Hedesundafjärden utgör Natura 2000-område enligt 7 kap. 27 § miljöbalken. Av 7 kap. 28a § första stycket miljöbalken framgår bland annat att tillstånd krävs för att bedriva verksamheter eller vidta åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön i Natura 2000-områden.

Jakt får bedrivas inom ramen för jaktlagstiftningen med undantag för jakt efter fågel. I samband med jakt det är det tillåtet enligt reservatsföreskrifterna att sätta upp skyltar, snitslar eller göra andra markeringar samt framföra motordrivet fordon i terrängen vid uttransport av fälld älg, hjort, vildsvin eller björn under förutsättning att inga skador eller bestående körspår uppstår. Det är inte tillåtet att sätta upp saltsten eller utfodra vilt. Det är möjligt att söka tillstånd för att anlägga åtelplats för jakt efter vildsvin.

Generella bestämmelser utöver reservatsföreskrifterna

I 3 kap. 9 § lagen (2003:778) om skydd mot olyckor anges bland annat följande. När en räddningsinsats är avslutad ska räddningsledaren om möjligt informera ägaren av, eller nyttjanderättshavaren till, den egendom som räddningsinsatsen har avsett om behovet av bland annat bevakning. Om ingen bevakning kommer till stånd, trots att det behövs med hänsyn till risken för nya olyckor, får räddningsledaren utföra bevakningen på ägarens eller nyttjanderättshavarens bekostnad.

I 11 kap. miljöbalken finns bestämmelser om vattenverksamhet och vattenanläggningar. För vattenverksamhet kan det krävas tillstånd eller anmälan. Grävning, muddring, sprängning, anläggande av bryggor, bortledning av ytvatten, markavvattning, dämning eller andra åtgärder inom vattenområdet kan vara vattenverksamhet. Bestämmelser om vattenverksamhet och vattenanläggningar finns också i lagen (1998:812) med särskilda bestämmelser om vattenverksamhet.

Vilda fåglar och däggdjur samt deras ägg och bon är fredade enligt jaktlagen (1987:259).

Vissa växt- och djurarter är fridlysta enligt artskyddsförordningen (2007:845).

Fornlämningar är skyddade enligt kulturmiljölagen (1988:950).

I terrängkörningslagen (1975:1313) finns bestämmelser om körning i terräng med motordrivet fordon.

I sjötrafikförordningen (1986:300) finns bestämmelser om trafik i och på vatten.

I förordningen (1993:1053) om användning av vattenskoter och i Länsstyrelsens i Uppsala län föreskrifter om avgränsning av allmänna farleder för vattenskoterkörning och områden där körning med vattenskoter får användas i Uppsala län (beslut dnr 523-8320-06), regleras användande av vattenskoter.

I reservatet gäller utvidgat strandskydd 300 meter enligt 7 kap. 14 § miljöbalken och Länsstyrelsen Uppsala läns beslut (dnr 511-2625-14).

Du kan överklaga beslutet

Se bilaga med överklagandehänvisning.

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av landshövding Stefan Attefall med naturvårdshandläggare Katarina Rydh som föredragande. I den slutliga handläggningen har även länsråd Cecilia Magnusson, avdelningschef Lennart Nordvarg, enhetschef Artur Larsson, länsjurist Anna Runius, planhandläggare Märta Alsén, kulturmiljöhandläggare Ann Luthander samt friluftslivshandläggare Martina Dernroth medverkat.

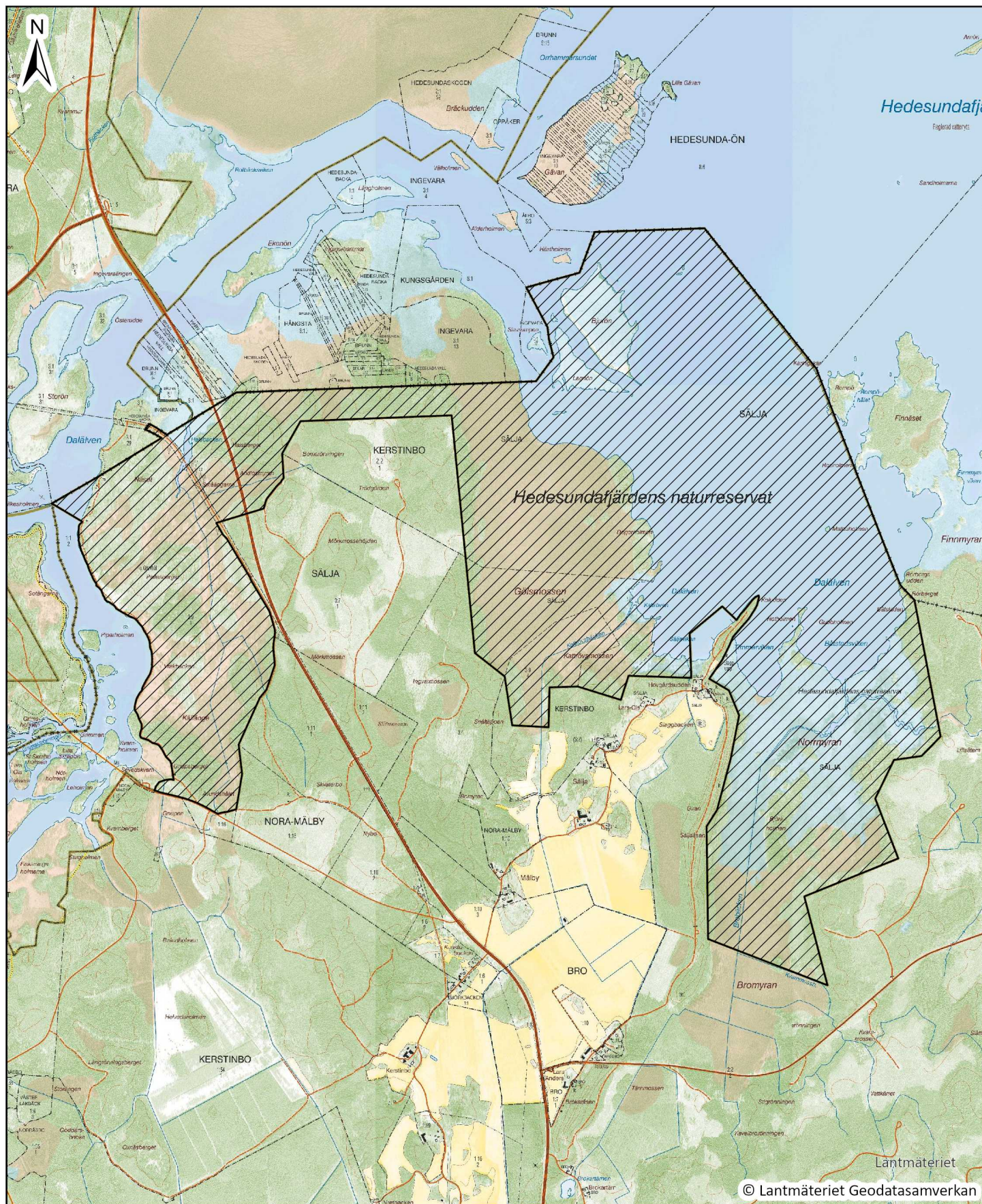
Denna handling har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrift.

Bilagor

1. Beslutskarta
2. Föreskriftskarta
3. Översiktskarta
4. Skötselplan med bilagor
5. Överklagandehänvisning regeringen

Sändlistan är borttagen i denna version eftersom den innehåller personuppgifter.

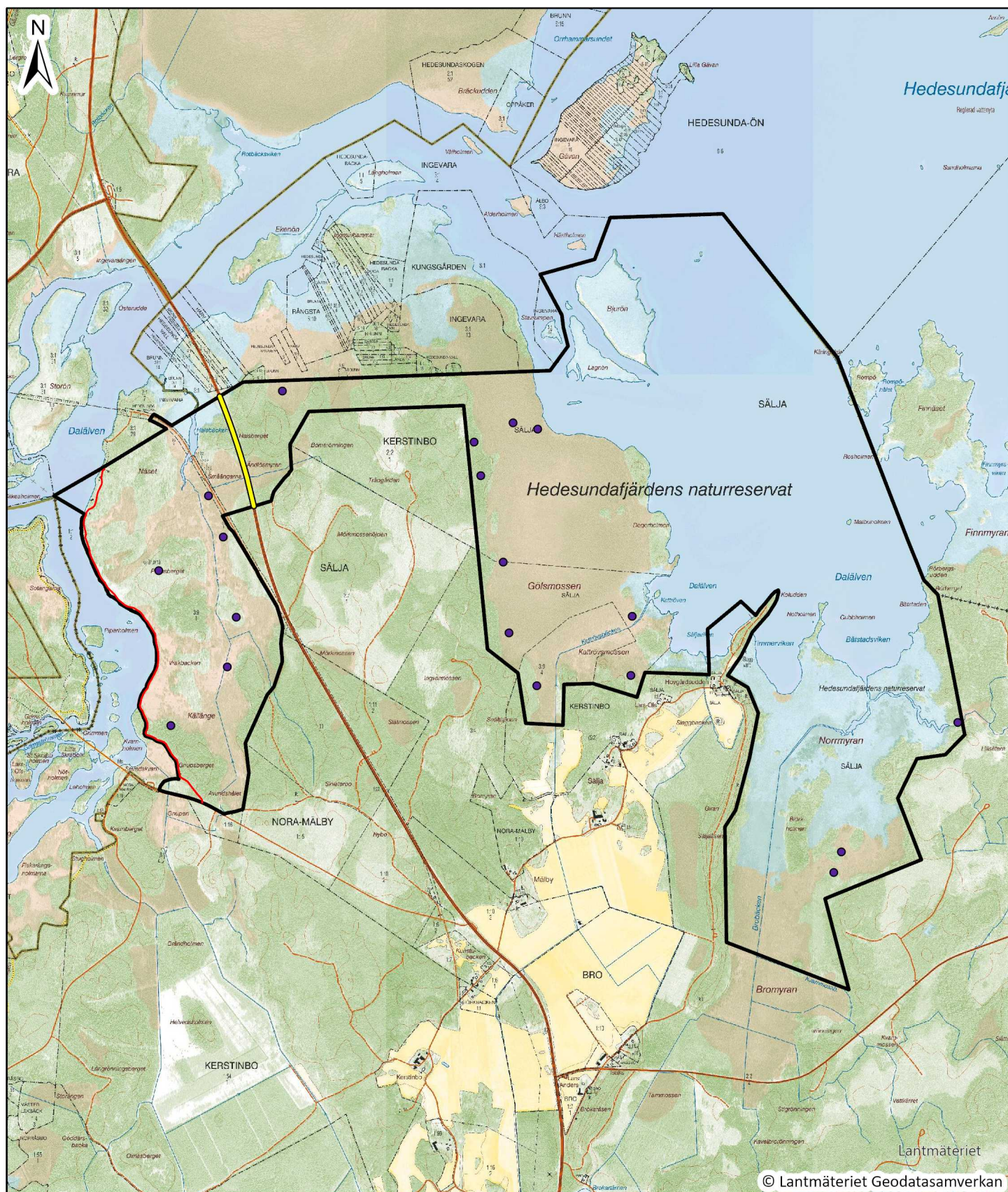
Beslutskarta

 Reservatsområde

0 0,5 1 km

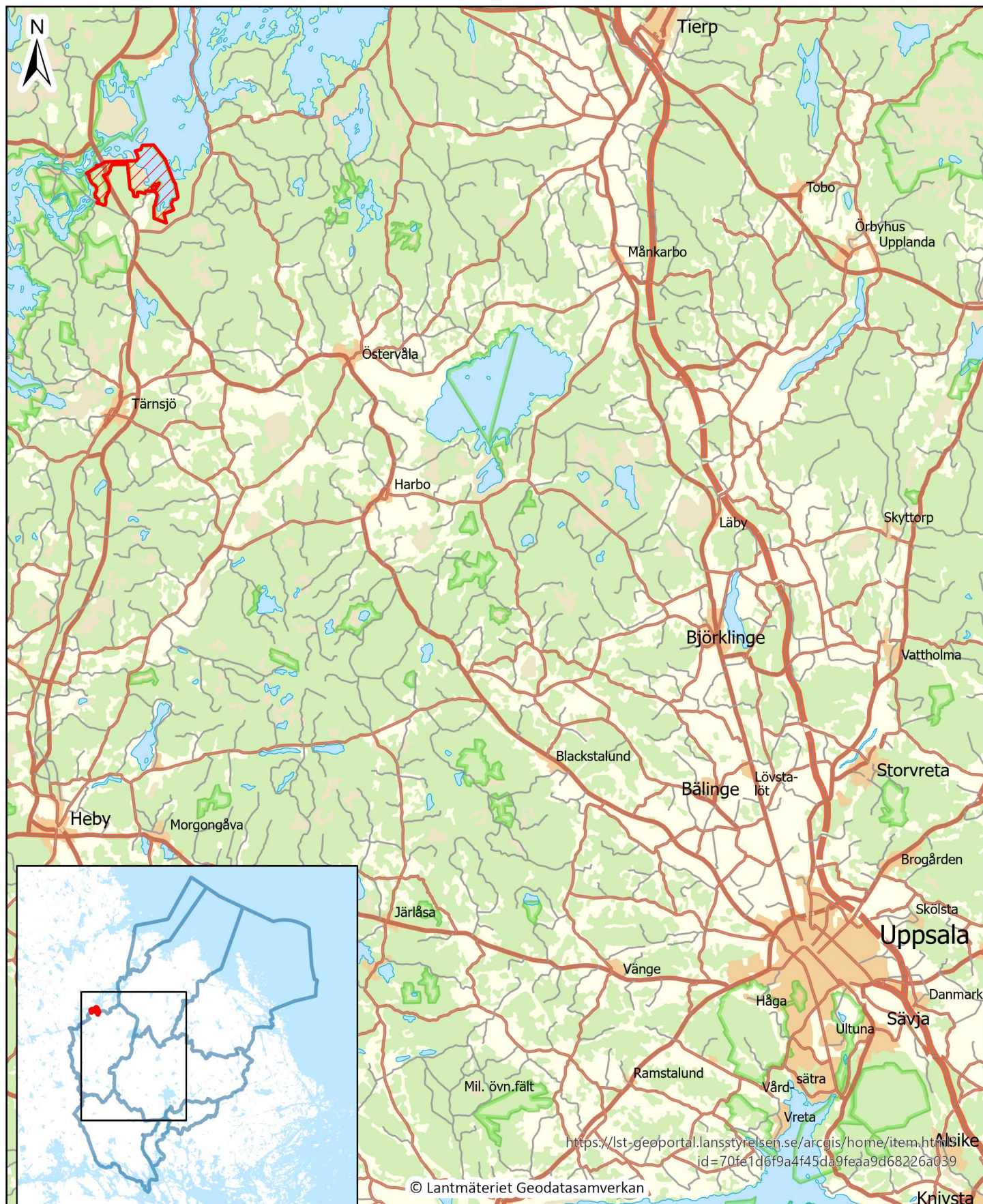
Föreskriftskarta

- Jaktpass/jakttorn
- Enkel körväg
- Allmän väg
- Reservatsområde

0 0,5 1 km

Översiktskarta

Skötselplan för naturreservatet

Hedesundafjärden

Heby kommun

Innehållsförteckning

Skötselplanens syfte.....	2
Syftet med reservatet och dess skötsel.....	2
Beskrivningsdel.....	3
Uppgifter om naturreservatet	3
Allmän beskrivning	5
Historisk och nuvarande markanvändning	6
Områdets bevarandevärden.....	6
Källförteckning	10
Plandel	11
Övergripande skötsel.....	11
Beskrivning, bevarandemål och skötselåtgärder	14
Upplysningar	27
Bilagor	30

Skötselplanens syfte

Skötselplanen avser främst att ge anvisningar om hur reservatet ska förvaltas för att syftet med naturreservatet ska tillgodoses.

Skötselplanen kan, inom ramen för syfte och föreskrifter, justeras vid behov. Länsstyrelsen ansvarar för revidering och fastställande av skötselplaner.

Syftet med reservatet och dess skötsel

Syftet med naturreservatet är att bevara biologisk mångfald, vårda och bevara värdefulla naturmiljöer samt att skydda, återställa eller nyskapa värdefulla naturmiljöer eller livsmiljöer för skyddsvärda arter. Syftet är också att tillgodose behovet av områden för friluftslivet.

Det preciserade syftet med naturreservatet Hedesundafjärden är att:

- bevara ett våtmarkskomplex med värdefulla mossar, översvämningspåverkade kärr och strandskogar samt naturskogspartier med dess flora och fauna och naturliga successioner,
- bevara limniska miljöer och översvämningspräglade strandmiljöer i och i anslutning till Dalälven,

- vårda, bevara och återställa älvängar, svämlövskogar och lövrika sumpskogar,
- skydda och återställa lövrika skogar och barrblandskogar till naturskogskaraktär,
- nyskapa livsmiljöer för fåglar, vedlevande insekter, mossor och lavar,
- bidra till att gynnsam bevarandestatus uppnås på biogeografisk nivå för utpekade livsmiljötyper och arter enligt art- och habitatdirektivet och fågeldirektivet,
- inom ramen för bevarandet av biologisk mångfald och naturmiljöer tillgodose behovet av områden för friluftsliv och forskning.

Syftet ska uppnås genom att inte tillåta skogsbruk eller exploaterande verksamheter. Hydrologin i området återställs genom att diken läggs igen. Svämängar och översvämningsskärr restaureras och hävdas med slåtter. Svämskogar och lövrika skogar restaureras genom röjning, fällning/huggning eller ringbarkning av gran. Livsmiljöer för hotade och missgynnade arter bevaras och förstärks genom att andelen löv och död ved ökar i reservatet. Utvecklingsmarker restaureras mot lövrika skogar och barrblandskogar med naturskogskaraktär genom bränning och naturvårdsinriktade huggningar.

Allmänhetens möjligheter att besöka området underlättas med enkla anordningar.

Beskrivningsdel

Uppgifter om naturreservatet

Naturreservatets namn	Hedesundafjärden
NVR-id	2001900
Kommun	Heby
Socken	Nora
Natura 2000-områden som berörs	Pellesberget SCI SE0210367, Hedesundafjärden SPA SE0210366

Lägesbeskrivning	Ca 5 km ostsydost om Gysinge
Naturgeografisk region	26 Skogsslätten norr om limes
Huvudsaklig Objektkategori	SM, Skogs-/myrmosaik
IUCN-kategori	Ia, Strikt naturreservat (Strict Nature Reserve)
Berörda fastigheter	Heby Sälja 3:4, 3:9, 1:2, 2:2, 3:2 Ej fullständigt redovisad fastighet, 0331: SÄLJA: SAMF:1, gemensam ägovidd. Järnvägslagfart
Fastighetsanknutna rättigheter	Servitut Tele (0381-02/75.1)
Nyttjanderätter	Bostadsarrenden på fastigheten Heby Sälja 3:9. Dnr 512-2353-2013, 512-2935-2013, 512-2729-2013, 512-2731-2013, 512-2356-2013, 512-168-2010 Jakträtter på fastigheten Heby Sälja 3:9. Dnr 512-6926-2009, 512-6928-2009, 512-6927-2009, 512-6710-2022, 512-6726-2022, 512-6755-21
Markavvattningsföretag som berör reservatsområdet	Kerstinbo-Sälja inv Kerstinbo-Skärsjö df
Markägarkategorier	Staten och enskilda
Förvaltare	Länsstyrelsen Uppsala län
Areal	930.8 hektar varav ca 350 hektar vattenareal

Allmän beskrivning

Naturreseptatet är beläget i det flacka Nedre Dalälvsområdet OSO om Gysinge och gränsar i uppströmsdelen till Färnebofjärdens nationalpark och i norr mot Gysinge naturreseptat i Gävleborgs län.

Reseptatets läge framgår av översiktskarta, bilaga 3.

Området utgörs huvudsakligen av flacka marker som har präglats av Dalälvens vattenståndsväriationer. Detta har gett upphov till flera ur naturvårdssynpunkt intressanta livsmiljötyper som översvämningssägar, översvämningsslövsöogar och sumpöogar.

Naturreseptatet består huvudsakligen av tre större landområden. Reseptatets västra del utgörs till stor del av igenväxande översvämningssägar där videbuskage och yngre björk dominerar. Utmed älven finns fortfarande mindre partier med relativt öppna översvämningssägar vilka huvudsakligen domineras av grenrör och olika starrarter. Även om dessa inte är hävdade på senare tid ger de ändå en bild av hur öppet landskapet tidigare var kring älven. Stor del av den västra delen utgörs också av skogsmark som huvudsakligen växer på moränmark. Främst är det grandominerade barrblandöogar av olika ålder men även rena lövsöogs bestånd förekommer också. Asp och björk dominerar i lövsöogsområdena. Ädla lövträäd som alm och ask förekommer i fuktigare partier, så även klibbal. På lövträädsstammarna växer en del intressanta lavar som bårdlav, skinnlav och vulkanlav. I området finns ett antal äldre ekar. På dessa har ett flertal intressanta lavar hittats som till exempel gul pudrad spiklav, rosa skärelav samt rödbrun knappnålslav. Även parknål, som är en relativt ovanlig lav har hittats på en av ekarna.

Den centrala delen utgörs till större delen av en högmosse. Högmossen är huvudsakligen glest bevuxen med tall men centralt finns ett mer eller mindre öppet mosseplan. Mossen kantas i väster av yngre barrskog. Utmed den södra och östra delen av mossen växer det huvudsakligen yngre blandskog som till stor del är sumpöogsartad. Här växer bland annat sumpviol i några glesare sumpöogar. Öster om mossen, vid strandkanten står några grova gamla tallar med spår av den ovanliga skalbaggen reliktböck.

Det östra området utgörs huvudsakligen av översvämningssägar som huvudsakligen domineras av olika starr- och fräkenarter. Här översvämmas ängarna regelbundet vilket medför att de till stor del fortfarande är förhållandevis öppna. På moränryggarna som ligger

insprängda mellan översvämningsängarna växer huvudsakligen naturskogsartad barrblandskog, bitvis med god tillgång på död ved. I kanterna och i sänkor växer asp- och alddominerade bestånd. På lövträden är arter som aspgelélav, korallblylav och skinnlav funna.

Vattenområdet som ingår i naturreservatet utgörs huvudsakligen av en del av Hedesundafjärden i Dalälven.

Historisk och nuvarande markanvändning

Dalälvens vattenståndsvariationer har präglat det flacka området genom översvämningar som satt stora områden under vatten. Detta har gett upphov till de naturtyper som man finner utmed älven idag. De återkommande och långvariga översvämningarna har bidragit till att många älvnära delar av området i dag mer eller mindre domineras av lövträd som asp och björk medan granen har hållits undan. Älvängarna i området har troligen hävdats sedan mitten av 1800-talet till en bit in på 1900-talet, vilket finns belagt för intilliggande områden utmed Dalälven. Vattenståndsvariationerna har minskat betydligt sedan Dalälven reglerats vilket fått till följd att översvämningspräglade naturtyper som älvängar växer igen och översvämningslövskogar får ett ökat inslag av gran. På delar av skogsmarken inom naturreservatet har det under 1900-talet bedrivits ett produktionsinriktat skogsbruk.

Områdets bevarandevärden

Biologiska värden

Arter med prioriterat bevarandevärde är understrukna.

Naturvärdena är främst knutna till äldre barrblandskogar med stort lövinslag, grova gamla tallar, grova gamla ekar samt översvämningspåverkade lövdominerade skogar.

Djur, växter och svampar är relativt dåligt undersökta men hittills är 29 arter med på den svenska rödlistan och ytterligare en signalart (arter som indikerar miljöer med höga naturvärden) påträffade inom området. Naturreservatet utgör som många andra reservat utmed Dalälven ett viktigt område för vitryggig hackspett (CR). Området är också av stor betydelse för många andra skogslevande fåglar som bivråk, tretåig hackspett (NT), spillkråka (NT) och tjäder. De flesta rödlistade arterna är epifytiska lavar som rosa skärelav (NT), rödbrun blekspik (NT) och parknål (NT) vilka är funna på grövre, solitära ekar

inom reservatet. Även på asp förekommer ett antal skyddsvärda arter som aspgelav (VU), bårdlav, skinnlav och vulkanlav. Bland mossor kan nämnas timmerskapania (EN), som växer på hård ved som tidvis översvämmas, och vedtrappmossa (NT) som växer på död ved. Spår efter reliktbock (NT) finns i barken på ett par gamla tallar öster om Gölmossen. Reliktbocken är en skalbagge som är beroende av grovbarkiga tallar i solexponerade lägen. I reservatet förekommer sumpviol (NT) som är en skyddsvärd karaktärsart för Dalälvens översvänningsängar och skogskärr.

Naturvårdsarter

Begreppet naturvårdsarter är en samlingsterm för arter som är extra skyddsvärda, genom att de indikerar att ett område har höga naturvärden eller i sig själva är av särskild betydelse för biologisk mångfald.

Fåglar

<i>Picoides tridactylus</i>	tretåig hackspett	NT	F
<i>Gavia arctica</i>	storlom		F
<i>Cygnus cygnus</i>	sångsvan		F
<i>Pernis apivorus</i>	bivråk		F
<i>Haliaetus albicilla</i>	havsörn	NT	F
<i>Pandion haliaetus</i>	fiskgjuse		F
<i>Bonasa bonasia</i>	järpe	NT	F
<i>Grus grus</i>	trana		F
<i>Pulvialis apricaria</i>	ljungpipare		F
<i>Tringa glareola</i>	grönbena		F
<i>Sterna hirundo</i>	fisktärna		F
<i>Glaucidium passerinum</i>	sparvuggla		F
<i>Strix uralensis</i>	slaguggla	NT	F, C
<i>Aegolius funereus</i>	pärluggla		F
<i>Dryocopus martius</i>	spillkråka	NT	F
<i>Dendrocopus leucopus</i>	vitryggig hackspett	CR	F, P
<i>Tetrao tetrix tetrix</i>	orre		F
<i>Tetrao urogallus</i>	tjäder		F
<i>Poecile palustris</i>	entita	NT	F
<i>Regulus ignicapilla</i>	brankronad kungsfågel		F
<i>Turdus iliacus</i>	rödvingetrast	NT	F

Skalbaggar

<i>Nothorhina punctata</i>	reliktbock	NT
<i>Danosoma conspersum</i>	smal trollknäppare	VU

Fjärilar

<i>Xanthorhoe biriviata</i>	springkornsfältmätare	NT
-----------------------------	-----------------------	----

Kärlväxter

<i>Viola uliginosa</i>	sumpviol	NT
<i>Viola stagnina</i>	strandviol	VU

Mossor

<i>Anastrophyllum helerianum</i>	vedtrappmossa	NT
<i>Scapania apiculata</i>	timmerskapania	EN

Lavar

<i>Inoderma byssaceum</i>	ekspricklav	VU
<i>Lecanographa amylacea</i>	gammelekslav	NT
<i>Calicium abietinum</i>	vedspik	VU
<i>Chaenotheca hispidula</i>	parknål	NT
<i>Collema subnigrescens</i>	aspjelélav	VU
<i>Cyphelium sessile</i>	parasitsotlav	VU
<i>Megalania grossa</i>	ädellav	EN
<i>Ramalina calicaris</i>	rännformig brosklav	VU
<i>Sclerophora coniophaea</i>	rödbrun blekspik	NT
<i>Schismatomma pericleum</i>	rosa skärelav	NT
<i>Lobaria pulmonaria</i>	lunglav	NT

Svampar

<i>Phellinus populicola</i>	stor aspticka	s
<i>Xylobolus frustulatus</i>	rutskinn	NT
<i>Porodaedalea pini</i>	tallticka	NT

Däggdjur

<i>Lutra lutra</i>	utter	NT	A, P
--------------------	-------	----	------

Teckenförklaring till naturvårdsarter

S	Signalart enligt Skogsstyrelsen, (ej rödlistad naturvärdesindikator).
§	Arten är fridlyst i Sverige, (exklusive fåglar).
A	Arten omfattas av EU:s art- och habitatdirektiv, bilaga 2 och 4.
F	Arten omfattas av EU:s fågeldirektiv, bilaga 1.
P	Arten omfattas av ett åtgärdsprogram för hotade arter, (aktivt eller avslutat).
C	Ansvarsart i Uppsala län, enligt Länsstyrelsen 2015.
n	Övrig naturvårdsintressant art i Uppsala län.

Hotkategori i Sverige enligt rödlistan år 2020

CR	Critically endangered	Akut hotad
EN	Endangered	Starkt hotad
VU	Vulnerable	Sårbar
NT	Near threatened	Nära hotad
DD	Data deficient	Kunskapsbrist

Kulturhistoriska värden

I området finns en fornlämning registrerad (RAÄ Nora 167: 1) vilket utgörs av ett gruvhål vid Pellesberget i naturreservatets västra del.

Geovetenskapliga värden

Berggrunden består av urgranit med undantag av ett begränsat område i nordväst med inslag av grönsten. Områdets lösa jordlager domineras av sandig-moig morän. De låglänta delarna intas av finmo eller glacial lera, som delvis överlagras av ett ytligt torvlager. Större torvavlagringar i form av mossar och kärr finns i anslutning till Hedesundafjärden. Isälvsavlagringar finns i anslutning till Säljaåsen i reservatets östra del.

Det flacka landskapet i anslutning till älven medverkar till att översvämningar breder ut sig över stora ytor. Detta har satt sin prägel på landskapet och är huvudorsak till existensen av flera från naturvårdssynpunkt intressanta växtsamhällen som översvämningssängar, översvämningsskogar, sumpskogar, mossar och lövrika strandskogar.

Värden för friluftslivet

Reservatets västra del är delvis tillgängligt via en stig längs älven mellan gamla Gysingevägen och de gamla järnvägsbroarna över Dalälven. Stigen är en del av en vandringsled som binder ihop Hedesundafjärden med Färnebofjärdens nationalpark och Gysinge naturreservat i Gävleborgs län. Det går även bra att promenera och cykla på den gamla banvallen. Utmed dessa stigar kan man uppleva mycket av den unika miljön som området kring Nedre Dalälven har att erbjuda. I övrigt har reservatet begränsade värden för friluftslivet.

Reservatet nås med bil från gamla Gysingevägen. Parkeringsmöjlighet finns vid Sevedskvarn inom Färnebofjärdens nationalpark.

Åtgärdsprogram för hotade arter

Reservatet ingår i vädetrakt nedre Dalälvsområdet som är utpekad i åtgärdsprogrammet för vitryggig hackspett. Området är högt prioriterat med sitt geografiska läge intill Färnebofjärdens nationalpark.

Prioriterade bevarandevärden

Markslag och naturtyp

Svämlövskog, älvängar, lövrik sumpskog, högmosse och lövrik barrblandskog.

Strukturer

Översvämningspräglade strandmiljöer, lövrik skog, död lövved, gamla träd, solitära ekar, solexponerad tall och död ved i olika nedbrytningsstadier både stående och liggande.

Processer

Översvämningar

Växt-, svamp- och djursamhällen

Skogs- och myrfåglar, epifytiska lavar och vedlevande arter.

Arter

<i>Collema subnigrescens</i>	aspgelélav
<i>Dendrocopos leucotos</i>	vitryggig hackspett
<i>Dryocopus martius</i>	spillkråka
<i>Nothorhina punctata</i>	reliktbock
<i>Scapania apiculate</i>	timmerskapania
<i>Viola uliginosa</i>	sumpviol

Friluftsliv

Naturupplevelse

Geologiska värden

Mossar och kärr, isälvsavlagringar

Källförteckning

Hermansson, J. 1994: Översiktlig inventering av lavar och vedsvampar - med uppgifter om mossor - inom Nedre Dalälvsområdet. Inventering från Tyttboforsarna till Älvkarleby.

Naturvårdsverket, 2017. Åtgärdsprogram för vitryggig hackspett 2027-2021. Rapport 6770.

Länsstyrelsen i Uppsala län. 2017. Bevarandeplan för Natura 2000-området Hedesundafjärden och Pellesberget SE0210366 och SE210367

ArtDatabanken 2022. Artfakta. <https://artfakta.se>
ArtDatabanken 2022. <https://artportalen.se>
Lantmäteriet. <https://lantmateriet.se>
Naturvårdsverket. <http://skyddadnatur.naturvardsverket.se>
Riksantikvarieämbetet.
<http://www.fmis.raa.se/cocoon/fornsok/search.html>
Skogsstyrelsen. <http://skogsdataportalen.skogsstyrelsen.se>
Sveriges geologiska undersökning. <http://sgu.se>

Plandel

Övergripande skötsel

Flera av de prioriterade naturtyperna i Hedesundafjärden är präglade av årliga högflöden i Dalälven och av återkommande långvariga översvämningar som skapar strukturer, substrat och ekologiska förutsättningar för en hög biologisk mångfald i strandnära lövskogar och på älvängar. Översvämningar är en grundförutsättning för att uppnå gott tillstånd i de prioriterade Livsmiljötyperna svämlövskog och svämäng.

En viktig övergripande skötselriktning är därför att sträva efter en ekologiskt anpassad vattenregim i Dalälven. En mer detaljerad beskrivning av Livsmiljötypernas behov kopplat till hydrologisk regim, och tillhörande målformuleringar, finns i bevarandeplanen för det överlappande Natura 2000-området Pellesberget SE210367.

Skötselinsatser som röjning, fällning/huggning eller ringbarkning av gran i strandnära skogar och röjning av igenväxningsvegetation på svämängar kan i någon mån kompensera för bristen på översvämningar. Men sådana skötselinsatser kan inte långsiktigt ersätta översvämningar som också fyller andra ekologiska funktioner till exempel deposition av näringsämnen, pålagring av finsediment och hög luftfuktighet.

En övergripande skötselriktning är också att återställa områdets hydrologiska förhållanden, till exempel genom igenläggning av diken.

Många av naturreservatets prioriterade arter är knutna till lövrika skogar med riklig och kontinuerlig tillgång på död ved. Att gynna löv

och skapa att död ved är därför en viktig skötselinriktning i stora delar av naturreservatet.

Naturvårdsbränningar bör göras i lämpliga delar av naturreservatet för att gynna naturvärden knutna till löv och tall samt att skapa naturskogsliknande strukturer i utvecklingsmarker.

Gamla och grova ekar ska hållas friställda från vedartad vegetation som växer upp i kronorna.

Genomförda restaureringar

Under 2010–2017 har flera restaureringsinsatser gjorts i Hedesundafjärden. Det huvudsakliga syftet har varit att gynna löv, skapa död ved och allmänt öka variationen och naturskogskaraktären i bestånden. Åtgärder som gynnar vedlevande insekter, som i sin tur utgör födokälla för vitryggig hackspett och andra fågelarter, har stått i fokus.

Ringbarkning av gran och löv (2010)

Åtgärden utfördes inom projektet gröna jobb. Stora delar av reservatsområdet väster om gamla banvallen ingick i projektområdet. Ett område vid Vrakbacken åtgärdades maskinellt.

Ringbarkning av gran på Näset 24,7 ha (2013)

Åtgärden utfördes som ett samarbete mellan Länsstyrelsen och Naturskyddsföreningen. Ringbarkning av björk och gran samt frihuggning av träd.

Naturvårdsbränning av yngre granskog på Pellesberget 5,8 ha (2015)

Maskin användes för att öppna upp luckor, lägga ris på marken och skapa gångar så att skogen skulle torka ut innan åtgärd. Åtgärden försvårades av den blockiga terrängen. På grund av hög luftfuktighet brann det dåligt. Naturskyddsföreningen har fällt en del träd i efterhand.

Naturvårdshuggning intill banvallen 2,5 ha (2015)

Tidigare ett tätt granbestånd där den mesta granen togs bort maskinellt. Dock ej i områden med tätt löv, då det var för blött och lövträden skulle skadas i för hög utsträckning. Maskinen skadade även

var 10e gran med aggregatet, för att skapa ved åt långhorningar. Mycket lövföryngring i beståndet. Unga ekar frihöggs.

Naturskyddsföreningen har gjort manuella huggningar och ringbarkningar i de lövtäta bestånden i efterhand.

Grovt lövvirke har lagts ut som faunadepå. Inköpt som övergrovt virke från biobränslebolag och utlagt i vägnära läge.

Gransanering i anslutning till tidigare hävdade marker 1,7 ha (2016)

All gran fälldes eller ringbarkades. Åtgärden utfördes i samband med en motorsågskurs och i samverkan med Naturskyddsföreningen.

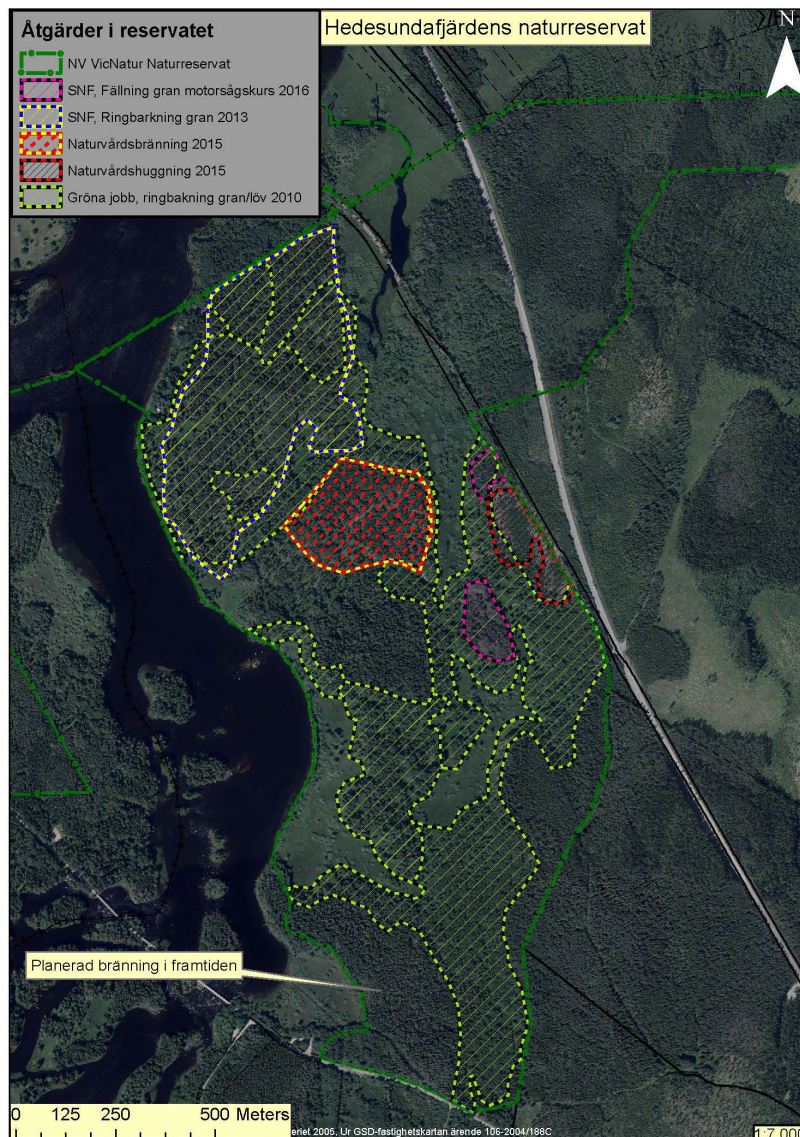

Bild 1: Karta över genomförda restaureringar 2010–2016.

Beskrivning, bevarandemål och skötselåtgärder

Reservatet har delats upp i 9 skötselområden. För avgränsning av områdena A-I, se skötselområdeskarta, bilaga 4.1. Reservatsområdet är mosaikartat och gränsen mellan olika skötselområden är ibland diffus. Mindre delar av skötselområdena kan avvika väsentligt från skötselområdet i stort.

Under bevarandemål anges en målareal för olika livsmiljötyper enligt EU:s art- och habitatdirektiv, med EU:s fyrsiffriga kod för livsmiljötypen inom parentes.

Skötselområde A: Dalälven – 351,8 ha

Beskrivning

Skötselområdet utgörs av Nedre Dalälven. I väster ingår en liten del av älvfåran förbi Mattön. Halsbäcken är troligen en rest av en tidigare älvfåra. I öster ingår en del av Hedesundafjärden.

Vattendraget och strandmiljöerna är präglade av återkommande översvämningar. Den kraftigt minskade vattenföringen, som är en följd av regleringen av Dalälven, har haft stor negativ påverkan på livsmiljötypen *Större vattendrag* (3210) och på flacka strandmiljöer och svämplan i anslutning till vattendraget. Brist på höglöden innebär en pågående försämring av livsmiljötypens status med bland annat minskande substrattillgång i strandzonen.

Bild 2: Reservatets västra strand och Dalälvens fåra mot Mattön

Bevarandemål

Arealen av Natura 2000-livsmiljötypen Större vattendrag (3210) ska vara minst 350,2 ha.

Vattendraget och strandzonen ska vara präglade av vattenståndsfluktuationer som skapar strukturer och varierade miljöer med hög biologisk mångfald. Det ska finnas skuggande träd och rikligt med substrat som stambaser, block, socklar och död ved i och i anslutning till strömfåror.

Högflöden ska förekomma varje vår. Högflödena ska var tillräckliga för att översvämma flacka strandmiljöer och svämplan i anslutning till vattendraget.

Skötselåtgärder

Inga föreslagna skötselåtgärder.

Skötselområde B: Mindre vattendrag – 2,3 ha

Beskrivning

Kvarnmurbäcken rinner genom Norrmyran från öster och mynnar i Båtstadsviken i Hedesundafjärden. Strax innan mynningen flyter den ihop med Brobäcken, som till största delen ett uträtat dike genom Norrmyran.

Bevarandemål

Arealen Mindre vattendrag (3260) ska vara minst 2,3 ha.

Vattendragen ska ha en vegetation med inslag av flytbladsväxter och undervattensväxter.

Skötselåtgärder

Inga föreslagna skötselåtgärder.

Skötselområde C: Älvängar – 180,5 ha

Beskrivning

Skötselområdet utgörs av översvämningsspåverkade älvängar som tidigare har nyttjats som slåttermarker.

Älvängarna omfattar livsmiljötyperna *Öppna mossar och kärr* (7140) i strandnära lägen och *Svämängar* (6450).

Stora delar av älvängarna håller på att växa igen med bland annat videbuskage. Igenväxningen beror på brist på tillräckliga översvämningar men också upphörd hävd (slåtter).

Älvängarna domineras av högväxta gräs och starr samt örter som kabbleka och kråklöver. Blekstarr, myrstarr, sjöfräken, kärrspira och ängsvädd förekommer.

De öppna fuktiga markerna är viktiga för vadarfåglar, till exempel grönbena, men också för många groddjur och insekter, till exempel trollsländor. Videbuskar och blomrika miljöer är en viktig källa till nektar för många insekter, bland annat långhorningar som i sin tur är en viktig födokälla för bland annat vitryggig hackspett.

Delar av älvängarna påverkas negativt av diken. Det gäller framför allt älvängarna i anslutning till Kattrövsbäcken och Brobäcken, eventuellt också älvängarna i anslutning till dikessystemet väster om gamla banvallen.

Ett par öar ingår i skötselområdet och dessa kan eventuellt vara lämpliga som häckningsplatser för fisktärna.

Bild 3: Svämäng

Bevarandemål

Arealen Svämäng (6450) ska vara minst 46,7 ha och arealen Öppna mossar och kärr (7140) ska vara minst 133,4 ha.

Älvängarna ska översvämmas varje år under våren.

Vegetationen ska huvudsakligen vara hävdpräglad och domineras av gräs- och starrarter med inslag av örter. Älvängarna ska vara fria från slyartad igenväxningsvegetation. På mindre ytor finns insektsrika biotoper med välavgränsade videbuskage och blomrika miljöer. Mindre områden kan ha kontinuitet av ett glest trädskikt av främst ädellövträd.

De hydrologiska förhållandena ska vara intakta och opåverkade av effekter från dikning.

Skötselåtgärder

Gränsen mot Skötselområde F: *Utvecklingsmark lövskog på fuktig mark* är diffus och den exakta gränsen för vad som ska restaureras mot älväng och vad som ska få utvecklas mot fuktig lövskog måste avgöras i fält.

Borthuggning eller röjning av buskar och träd av igenväxningskaraktär. Välavgränsade videbuskage sparas. Eventuellt behövs stubbfräsning och tuvbearbetning innan hävd kan återupptas.

Eventuella grova och vidkroniga ekar friställs.

De delar av skötselområdet som utgörs av livsmiljötyp Svämäng (6450) ska prioriteras för restaurering och hävd.

Igenläggning av diken, se vidare stycket Diken och hydrologiska åtgärder.

Löpande: Området hävdas med i första hand slåtter. Röjning av igenväxningsvegetation vid behov.

Skötselområde D: Svämlövskog – 18,7 ha

Beskrivning

Skötselområdet utgörs av lövdominerade skogar på flacka strandpartier i anslutning till Dalälven. Skogen växer på de näringsrika avlagringar (svämplan) som älven avsätter vid högvatten. Vid lågvatten är markerna vanligen väl dränerade.

Svämlövskogarna är präglade av årliga översvämningar. Inslaget av gran och granföryngring är bitvis högt som en konsekvens av att översvämningarna har minskat både i magnitud, varaktighet och frekvens sedan älven reglerades.

Området väster om gamla banvallen gransanerades i omgångar under åren 2010–2016.

Figur 4: Svämlövskog

Bevarandemål

Arealen Svämlövskog (9750) ska vara minst 16,9 ha.

Svämlövskogen ska översvämmas varje år under våren.

Svämlövskogen ska ha naturskogskaraktär och vara präglad av naturlig dynamik. Skogen ska huvudsakligen ha en flerskiktad och luckig struktur och en stor åldersfördelning i trädskiktet. Det ska finnas gott om gamla träd och död ved i olika nedbrytningsstadier. Trädskiktet ska domineras av triviallöv och ask. Fältskiktet ska vara rikt på näringskrävande örter med inslag av sumpväxter.

Grova och vidkroniga ekar och tallar ska vara solbelysta och inte trängda av andra träd.

Gran ska inte utgöra mer än 10% av grundytan.

De hydrologiska förhållandena ska vara intakta och opåverkade av effekter från dikning.

Skötselåtgärder

Restaurering genom röjning, fällning/huggning eller ringbarkning av gran. Eventuella grova och vidkroniga ekar och tallar friställs.

Igenläggning av diken, se vidare stycket *Diken och hydrologiska åtgärder*.

Löpande: Röjning av granuppslag och frihuggning av grova ekar och tallar vid behov.

Skötselområde E: Lövrika sumpskogar – 23,9 ha

Beskrivning

Skötselområdet består av lövrika sumpskogar på blöt till fuktig mark. Det finns en påverkan från högt grundvatten och översvämning sker normalt årligen. Sumpviol förekommer i ett bestånd norr om Halsberget.

Skötselområdet påverkas av ett dike genom Ändlösmyran strax öster om väg 56.

Bevarandemål

Arealen Lövsumpskog (9080) ska vara minst 22,0 ha och arealen Taiga (9010/9006) ska var minst 1,5 ha.

Skogen ska vara flerskiktad och rik på stående och liggande död ved i alla olika nedbrytningsstadier samt gamla och grova träd. Träd- och buskskiktet ska domineras av triviallöv och/eller ask, andelen gran ska vara liten. Grova och vidkroniga lövträd ska vara solbelysta och inte trängda av andra träd.

De hydrologiska förhållandena ska vara intakta och opåverkade av effekter från dikning.

Sumpviol ska förekomma i skötselområdet.

Skötselåtgärder

Röjning, fällning/huggning eller ringbarkning av gran vid behov. Eventuella grova och vidkroniga lövträd friställs.

Igenläggning av diken. Se vidare stycket *Diken och hydrologiska åtgärder*.

Skötselområde F: Utvecklingsmark lövskog på fuktig mark – 72,7 ha

Beskrivning

Skötselområdet utgörs framför allt av yngre lövdominerade skogar på fuktig mark. Delar av området är tidigare svämängar som i brist på översvämningar och hävd har utvecklats mot unga lövdominerade skogar. I några av bestånden är inslaget av gran relativt stort. Området är mosaikartat och gränsdragningen mot andra skötselområden är flytande.

Området väster om gamla banvallen gransanerades i omgångar under åren 2010–2016.

Flera diken finns i eller i anslutning till skötselområdet, bland annat dikessystemet väster om gamla banvallen, diket genom Småängarna mellan gamla banvallen och väg 56, Kattrövsbäcken och Brobäcken.

Bild 5: Fuktig lövskog

Bevarandemål

Arealen Taiga (9006) ska vara minst 1,6 ha.

Skogen ska utvecklas mot lövskog med naturskogskaraktär på fuktig till blöt mark. Skogen ska vara flerskiktad och rik på lövträd samt stående och liggande död ved i olika nedbrytningsstadier. Det ska finnas god och kontinuerlig tillgång på död och döende lövved i olika dimensioner och nedbrytningsstadier.

Gran ska inte utgöra mer än 10% av grundytan.

De hydrologiska förhållandena ska vara intakta och opåverkade av effekter från dikning.

Skötselområdet ska utgöra lämpligt habitat för vitryggig hackspett.

Skötselåtgärder

Röjning, fällning/huggning eller ringbarkning av gran. Död ved, framför allt av lövträd, skapas genom till exempel ringbarkning eller veteranisering.

Igenläggning av diken. Se vidare stycket *Diken och hydrologiska åtgärder*.

Löpande: Röjning av granuppslag vid behov.

Skötselområde G: Gölsmossen – 104,2 ha

Beskrivning

Skötselområdet utgörs av en högmosse som är bevuxen med senvuxen tall. Mitt på mossen finns ett öppet mossplan där krontäckningen understiger 30%. Den öppna delen kantas av ett trädklätt mosseplan. Enstaka äldre tallar förekommer spritt i området liksom enstaka torrträd, i övrigt är trädskiktet ganska ungt. I området ingår även ett laggkärr med blandskog av björk, al, gran och tall och i norra delen en skogsbevuxen myr.

Bevarandemål

Arealen Högmosse (7110/7111) ska vara minst 95,9 ha, Skogsbevuxen myr (9740) minst 6,2 ha, Sumpskog (9080) minst 1,0 ha och Öppna mossar och kärr (7140) minst 1,1 ha.

De hydrologiska förhållandena ska vara intakta och opåverkade av effekter från dikning.

Skötselåtgärder

Röjning av igenväxningsvegetation på högmossen vid behov.

Skötselområde H: Naturskogsartad barrblandskog – 66,3 ha

Beskrivning

Skötselområdet utgörs främst av naturskogsartad barrblandskog och sumpskogspartier men även bestånd med påtaglig utvecklingspotential mot livsmiljötyp taiga ingår. Ett exempel på skog med påtaglig utvecklingspotential är Gnupsberget i reservatets sydvästra del.

I den östra delen av Gölsmossen finns det två mindre fastmarksholmar varav den ena har inslag av grov gammal tall. Vid älvstranden öster om högmossen finns en äldre tallskog där den sällsynta skalbaggen reliktböck är påträffad.

På Björkholmen, som är den största värdekärnan i skötselområdet, finns en högvuxen grandominerad barrskog med ett bitvis stort inslag av asp. Vegetationstypen varierar från blåbärsristyp till mer örtrika partier. Framför allt i de lägre partierna förekommer mer eller mindre

rena aspbestånd med inslag av grov asp. Området är mycket varierat och mindre partier med alkärr och andra sumpskogsstråk förekommer. Inflikat i området finns även ett parti med mycket lind. Aspgelélav (VU) och stor aspticka är funna på Björkholmen.

Norr om Björkholmen ligger två mindre holmar med gammal grov tall. I kanten av den nordligaste holmen hittades relativt färska hackmärken av vitryggig hackspett på en äldre asp sommaren 2008.

Öster om Björkholmen ligger ett par mindre holmar med gammal barrblandskog. Även dessa omgärdas av våtmarksområdet och i kanterna växer framför allt al men även en del grövre asp. Död ved förekommer spritt på holmarna.

Bevarandemål

Arealen Taiga (9010/9006) ska vara minst 60,1 ha och arealen Näringsrik granskog (9050) minst 2,4 ha.

Skogen ska vara flerskiktad och rik på lövträd och stående och liggande död ved i olika nedbrytningsstadier. Det ska finnas gott om gamla och grova träd inklusive gamla solexponerade tallar och ekar. Det ska finnas kontinuerlig tillgång på brandpräglade miljöer.

Reliktbock och aspgelélav ska förekomma i området.

Skötselåtgärder

Vid behov frihugga grova tallar och ekar så de blir solbelysta.

Naturvårdsbränningar för att skapa naturskogsliknande strukturer och död ved. Ett lämpligt område är Gnupsberget i reservatets sydvästra del.

Skötselområde I: Utvecklingsmark lövrik skog – 106,1 ha

Beskrivning

Skötselområdet utgörs främst av unga och medelålders blandskogar på frisk till fuktig mark. Skogen är mestadels lövrik. Aspdominerade bestånd finns bland annat på Näset. Området väster om gamla banvallen gransanerades i omgångar under åren 2010–2016. Området är mosaikartat och gränsdragningen mot andra skötselområden är flytande.

Vegetationstypen utgörs huvudsakligen av blåbärsristyp och mindre partier med lågörtsvegetation. Död ved saknas i stor utsträckning.

På Pellesberget gjordes en naturvårdsbränning 2015.

Bild 6: Lövskog

Bevarandemål

Skogen ska utvecklas mot lövrik blandskog med naturskogskaraktär.

Skogen ska vara flerskiktad och rik på lövträd samt stående och liggande död ved. Det ska finnas god och kontinuerlig tillgång på död och döende lövved i olika dimensioner och nedbrytningsstadier. Det ska finnas kontinuerlig tillgång på brandpräglade miljöer.

Skötselområdet ska utgöra lämpligt habitat för vitryggig hackspett.

De hydrologiska förhållandena ska vara intakta.

Skötselåtgärder

Naturvårdsbränning för att gynna löv och tallföryngring samt för att skapa naturskogsliknande strukturer och död ved. Pellesberget kan vara lämpligt att bränna igen.

Vid behov kan igenväxning med gran röjas eller huggas bort. Död ved skapas genom till exempel ringbarkning eller veteranisering.

Vid behov frihugga grova tallar och ekar så de blir solbelysta.

Löpande: Rökning av gran i lövrika bestånd vid behov. Återkommande naturvårdsbränningar.

Anordningar för friluftslivet

I reservatet finns anordningar för friluftslivet. På bilaga 4.2 visas både befintliga och planerade anordningar.

Beskrivning

En markerad stig finns längs Dalälvens strand i reservatets västra del. Stigen är tidvis översvämmad i samband med högflöden i Dalälven.

Stigen är en del av ett nätverk av vandringsleder som binder ihop Hedesundafjärden med Färnebofjärdens nationalpark och Gysinge naturreservat i Gävleborgs län.

Parkeringsmöjlighet och rastplats finns vid Sevedskvarn inom Färnebofjärdens nationalpark.

Det är även populärt att promenera och cykla på den gamla banvallen.

Bild 7. Vänstra bilden: Stig längs älvstranden. Högra bilden: Järnvägsbro

Bevarandemål

Lättillgänglig information om naturreservatet finns i området och denna bidrar till att förhöja upplevelsen av besöket. Områdets friluftsanläggningar är i gott skick och underlättar för besökare att uppleva området. Reservatets gräns är tydligt markerad enligt Naturvårdsverkets riktlinjer.

Skötselåtgärder

Nya informationsskyltar. Samordna information med Färnebofjärdens nationalpark och Gysinge naturreservat bland annat om

vandringslederna som knyter ihop områdena. Informera om att stigen tidvis är översvämmad.

Löpande:

- Underhåll av stig
- Røjning av rågången. Förstärk målning på träd och underhåll av hörnstolpar.
- Byt ut skyltar vid behov
- Tillsyn av anordningar

Byggnader

Längs Dalälvens strand i reservatets västra del finns 6 privatägda fritidsbostäder på arrendemark.

Diken och hydrologiska åtgärder

Väster om gamla banvallen finns ett dikessystem som mynnar i Halsbäcken. Diket går genom älvängar, fuktig lövskog och svämlövskog inom reservatet. Det är mestadels grunt och igenväxande.

Från öster kommer ytterligare ett dike som mynnar i Halsbäcken. Det avvattnar skogsmark öster om reservatet och går genom lövsumpskog (Ändlösmyran) och fuktig lövskog (Småängarna), sedan längs gamla banvallen till Halsbäcken.

Genom älvängarna på Kattrövmossen går diket Kattrövsbäcken som ingår i markavvattningsföretaget Kerstinbo-Sälja. Det har troligen negativ påverkan på intilliggande älvängar.

Brobäcken är till största delen ett grävt och uträtat dike genom älvängarna på Norrmyran i reservatets östra del. Diket bedöms ha negativ påverkan på intilliggande älvängar, sumpskog och fuktig lövskog.

Skötselåtgärder

Igenläggning eller dämning av diken i syfte att förbättra den hydrologiska statusen på intilliggande älvängar, sumpskogar, svämlövskogar och fuktiga lövskogar.

Åtgärderna behöver föregås av hydrologiska utredningar för att bedöma effekter och risker. Åtgärderna får inte påverka mark utanför reservatet negativt eller strida mot gällande markavvattningsföretag.

Brobäcken är prioriterad för åtgärder.

Upplysningar

Sammanfattning av reservatsföreskrifter

Reservatsföreskrifterna sammanfattas här på ett tematiskt sätt för att reservatsförvaltaren snabbt ska få en överblick av de vanligaste frågeställningarna från sakägare och allmänhet. Sammanfattningen är inte en fullständig genomgång av reservatsföreskrifterna.

Vägar, järnvägsbank och ledningar

Vägområdet till den allmänna vägen genom reservatet (väg 56) får underhållas, inklusive diken och andra väganordningar. Även stigen längs älven, från gamla Gysingevägen/Sevedskvarn till fritidsstugorna, får underhållas som en enkel körväg. Den gamla järnvägsbanken och befintliga ledningar inom reservatet får underhållas.

Byggnader och andra anläggningar

Befintliga fritidshus med tillhörande tomtplats får underhållas. Det går att söka tillstånd för att ändra eller utföra till- eller påbyggnad av befintlig byggnad eller anläggning.

Det är tillåtet att sätta upp livräddningsutrustning.

Upplag

Tillfälliga upplag får upprättas av förvaltaren i samband med skötsel av området.

Motorbåt

Det är förbjudet att framföra motorbåt med högre hastighet än 12 knop.

Rensning av diken

Diken som ingår i markavvattningsföretag får rensas. Kattrövsbäcken ingår i markavvattningsföretaget Kerstinbo-Sälja.

För övriga diken går att söka tillstånd för underhåll om det behövs för att undvika försumpning eller skada på mark utanför reservatet.

Fälla träd

Det är tillåtet, efter överenskommelse med förvaltaren, att fälla enstaka träd eller kapa grenar som kan utgöra fara för människor, byggnad eller anordning.

Röjning och vassklippning

Det är tillåtet att röja och att klippa vass intill bryggor, båtplatser och båtuppläggningsplatser

Jakt

Fågeljakt är förbjudet. I övrigt får jakt bedrivas i enlighet med gällande lagstiftning. Befintliga siktgator i anslutning till jaktpass/jakttorn (enligt beslutskarta bilaga 2) får röjas.

Det går att söka tillstånd för åteljakt efter vildsvin.

Fornlämningar

Fornlämningar är skyddade enligt kulturmiljölagen (SFS 1988:950). För åtgärder som rör fornlämningar krävs samråd med Länsstyrelsens kulturmiljöansvariga.

Kulturlämningar

För åtgärder som rör kulturlämningar ska hänsyn tas till dessa och samråd bör ske med Länsstyrelsens kulturmiljöansvariga.

Uppföljning av skötselåtgärder

Länsstyrelsen ansvarar för dokumentation av förändringar inom reservatet, inklusive skötselåtgärder. Dokumentationen bör ske med både anteckningar och fotografier. Skötselåtgärderna ska följas upp för att kontrollera att de genomförda åtgärderna överensstämmer med bevarandemålen. Status före och efter utförda skötselåtgärder ska dokumenteras.

Uppföljning av bevarandemål

Länsstyrelsen ansvarar för uppföljning av bevarandemål i reservatet i enlighet med riktlinjerna i Naturvårdsverkets rapport Uppföljning av skyddade områden i Sverige och Länsstyrelsens översiktliga plan för uppföljning av skyddade områden i Uppsala län.

Sammanfattning och prioritering av skötselåtgärder

Denna tabell utgör underlag och stöd för förvaltaren vid planering av åtgärder såväl lokalt i naturreservatet Hedesundafjärden som regionalt i länet. De ekonomiska resurserna utgör en begränsande faktor för verksamheten, vilket innebär att Länsstyrelsen måste prioritera mellan åtgärder i länets alla reservat. Den slutliga prioriteringen och tidsplaneringen på länsnivå genomförs av Länsstyrelsen.

Skötselåtgärd	Prio	Kommentar	Skötsel- område	Finansieri- ng*
Hugga eller röja bort igenväxningsvegetation på älvängar	1	Initialt område C, därefter vid behov	C	Skötsel- anslag
Slätter	2	Ev stubbfräsning/ tuv-bearbetning initialt	C	Skötsel- anslag
Fällning/huggning eller ringbarkning av gran	1	Initialt område D, därefter vid behov	D, E, F	Skötsel- anslag
Frihuggning av grova ekar och tallar	2	Vid behov	D, E, H, I	Skötsel- anslag
Röja bort igenväxningsvegetation på det öppna mosseplanet	2	Vid behov	G	Skötsel- anslag
Naturvårdsbränning	2		H, I	Skötsel- anslag

Röja gran	1	Vid behov	D, E, F, I	Skötsel- anslag
Sätta upp informationsskyltar	1		Friluftsliv	Skötsel- anslag
Markera stigar	1		Friluftsliv	Skötsel- anslag
Underhåll av gräns, informationsskyltar, stig och eventuella anordningar	1		Friluftsliv	Skötsel- anslag

Bilagor

4.1. Karta över skötselområden

4.2. Karta över friluftsanordningar

Karta över skötselområden

